

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 750

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 1 augustus 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Personeel hoger onderwijs - Aanbevelingen rapport Taalnazicht

Het is van belang waakzaam te blijven over de negatieve gevolgen van de internationalisering in onze Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, zoals een verregaande verengelsing. Dat het belang van het Nederlands in ons hoger onderwijs moet gewaarborgd worden, wordt dan ook ten volle door de minister erkend blijkens de overkoepelende strategische doelstelling 5.2 uit zijn beleidsnota.

De minister gaf enige tijd geleden aan de regeringscommissarissen de taak om een onderzoek te doen naar de correcte toepassing van de taalregelgeving voor het academisch en onderwijzend personeel aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Op 23 oktober 2020 leverde het college van regeringscommissarissen het rapport 'Taalnazicht - Onderzoek naar de toepassing van de taalregeling voor het academisch en onderwijzend personeel aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen 2019-2020' af met daarin enkele aanbevelingen, zowel richting de hogeronderwijsinstellingen als richting de overheid, opgemaakt op basis van de vaststellingen die ze deden tijdens hun onderzoek. Bij de jaarlijkse controle vanwege de regeringscommissarissen zouden in het academiejaar 2020-2021 en de daaropvolgende jaren die aanbevelingen worden opgevolgd.

In een schriftelijke vraag van anderhalf jaar geleden vroeg collega Warnez de minister al naar een stand van zaken omtrent de aanbevelingen.[\[1\]](#) Omtrent bepaalde aanbevelingen werd hierin echter niets gevraagd en inzake bepaalde andere waren er op dat moment nog niet zo veel vorderingen gemaakt. Daarom had ik ter opvolging van de aanbevelingen uit het rapport graag antwoord gekregen op de volgende vragen.

1. Een van de aanbevelingen die vooral naar de hogeronderwijsinstellingen was gericht, betrof administratieve onnauwkeurigheden van hun kant.
 - a) Ten eerste waren er onnauwkeurigheden op het vlak van (een deel van) de ECTS-fiches (ECTS: European Credit Transfer System). Er bleken verschillen in de duidelijkheid van de fiches te bestaan bij de verschillende instellingen. Het was bijvoorbeeld niet altijd helder wie de titularis is van het opleidingsonderdeel in kwestie in het geval verschillende lesgevers weergegeven worden op de fiche. Ook werd vastgesteld dat wanneer een opleidingsonderdeel zowel in het Nederlands als in een andere taal gedoceerd wordt, er soms slechts één gezamenlijke ECTS-fiche van bestaat, met als onderwijstaal het Engels. Het gebeurt ook dat er twee talen op de fiche staan zonder dat duidelijk is welke titularis/docent verantwoordelijk is voor welke taal, waardoor het onmogelijk is na te gaan of de titularis wel aan de taalvereisten voldoet. Daarnaast werd ook vastgesteld dat voor bepaalde ECTS-fiches de onderwijstaal afhankelijk was van

het al dan niet inschrijven van anderstalige studenten. Een praktijk die eigenlijk niet mogelijk is omdat op basis van art. II.221, §1, 5° f) van de Codex Hoger Onderwijs het instellingsbestuur in het onderwijsreglement voor elk opleidingsonderdeel de gebruikte onderwijstaal dient te bepalen.

Het rapport gaf dan ook de terechte aanbeveling dat hogeronderwijsinstellingen de ECTS-fiches volledig en duidelijk moeten invullen en hieraan meer zorg moeten besteden, zodat het ook voor studenten duidelijk is wat de exacte onderwijstaal is en wie optreedt als verantwoordelijke voor een bepaald opleidingsonderdeel.

In hoeverre hebben de hogeronderwijsinstellingen ondertussen de aanbeveling ter harte genomen en zijn er op dit vlak effectieve verbeteringen aangebracht? Wordt dit door de Vlaamse overheid (middels de regeringscommissarissen) op een structurele wijze opgevolgd of gecontroleerd?

- b) Ten tweede waren er onnauwkeurigheden m.b.t. de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Zo werd bijvoorbeeld vastgesteld dat er een andere taal op de ECTS-fiche staat dan opgegeven in de lijsten van de DHO, iets wat eigenlijk niet zou mogen. Door de audit werd ook vastgesteld dat bepaalde instellingen nagelaten hebben om een groot aantal anderstalige opleidingsonderdelen als 'anderstalig' te registreren. Dat laatste zou kunnen duiden op vergetelheid/onnauwkeurigheid, maar het zou ook kunnen dat dit een manier is om de regelgeving rond de maximumpercentages aan anderstalige opleidingsonderdelen te omzeilen, wat in dat geval natuurlijk zeer afkeurenswaardig zou zijn.

Het rapport gaf dan ook de aanbeveling dat de hogeronderwijsinstellingen erop moeten toezien dat de DHO nauwkeurig wordt gevoed wat betreft de correcte benaming van de opleidingsonderdelen en de gehanteerde onderwijstaal.

In hoeverre hebben de hogeronderwijsinstellingen ondertussen de aanbeveling ter harte genomen en zijn er op dit vlak effectieve verbeteringen aangebracht? Wordt dit door de Vlaamse overheid op een structurele wijze opgevolgd of gecontroleerd?

2. Hogeronderwijsinstellingen moeten voorzien in een verplicht integratietraject dat garandeert dat het personeelslid na twee jaar minstens de Nederlandse taal beheerst op ERK-niveau A2 (ERK: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen), dat wordt afgesloten met als doel het vereiste beheersingsniveau op ERK-niveau B2 na vijf jaar. In het rapport werd aangehaald dat het leeuwendeel van de instellingen voorziet in een taalondersteuningsaanbod dat zich richt naar docenten en studenten. Maar er werd ook gesteld dat nog niet alle instellingen het integratietraject, voorzien voor het behalen van bestuursniveau B2, in een beleidsbeslissing hadden gegoten. Het rapport stelde dat alle hogeronderwijsinstellingen best snel werk maken van het opzetten van die trajecten.

In hoeverre staan aan alle Vlaamse hogeronderwijsinstellingen deze integratie- en taaltrajecten op heden effectief op punt? Wordt dit door de Vlaamse overheid (middels de regeringscommissarissen) op een structurele wijze opgevolgd of gecontroleerd?

3. Het rapport beval ook aan dat hogeronderwijsinstellingen de taalvoorwaarden en -vereisten zouden expliciteren bij het opstellen van vacatures en bij nieuwe aanwervingen.

In hoeverre gebeurt dit op heden op een structurele manier door de hogeronderwijsinstellingen? Wordt dit door de Vlaamse overheid (middels de regeringscommissarissen) op een structurele wijze opgevolgd of gecontroleerd?

4. Een andere aanbeveling ging over de bepalingen in artikel II. 270, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, met name dat een personeelslid met een onderwijsopdracht moet voldoen aan de bestuurstaal Nederlands op het ERK-niveau B2, ook al geeft het geen opleidingsonderdeel in het Nederlands. Het rapport stelde hier een discrepantie vast bij niet-Nederlandstalig onderwijzend academisch personeel waarbij de opdracht tijdelijk wordt herbepaald of beperkt tot een onderzoekopdracht, waardoor er niet aan deze vereiste zou moeten worden voldaan aangezien onderzoekspersoneel niet vervat wordt in artikel II. 270, §2. Door de wijzigingen ter zake middels het Onderwijsdecreet XXXI werd hieraan tegemoetgekomen door te verduidelijken dat (tijdelijke) periodes waarin het personeelslid geen onderwijsopdracht had ook meetellen bij de periode van vijf jaar.

Maar de opmerkingen in het rapport geven wel ook enkele steekhoudende argumenten inzake de taalkennis van academisch personeel met (enkel) een onderzoekopdracht. De reden voor het behalen van de regel inzake het bemeesteren van het Nederlands als bestuurstaal op niveau B2 voor personeelsleden met een onderwijsopdracht, namelijk de integratie in de maatschappelijke en juridische omgeving van de universiteit, is in principe ook aan de orde voor personeelsleden met een onderzoekopdracht. Ook voor die categorie aan anderstalige personeelsleden is het nuttig dat ze kunnen spreken met Nederlandstalige collega's, studenten, oversten alsook met personen die actief zijn buiten het academische veld. Daarnaast moet ook deze categorie aan anderstalige personeelsleden Nederlandstalige interne bestuursdocumenten kunnen begrijpen, vergaderingen op instellingsniveau kunnen bijwonen en volgen om voldoende betrokken te zijn bij de organisatie van de instelling en op de hoogte te zijn van de interne conversaties en de interne beslissingen.

In hoeverre is hier dan ook geen striktere regelgeving nodig m.b.t. academisch personeel met een onderzoekopdracht (die dus geen onderwijsopdracht hebben en dit ook niet aspireren)? Zouden ook zij niet algemeen verplicht moeten worden om binnen dezelfde termijn het Nederlands als bestuurstaal machtig te zijn op niveau B2? Overweegt de minister een aanpassing van de regelgeving in die richting? Zo niet, waarom niet?

5. Het rapport gaf ook de nood aan van een goed gedocumenteerde databank inzake taalkwalificatiebewijzen van het academisch personeel gezien de grote verscheidenheid van de attesten en diploma's die gebruikt worden om het taalbeheersingsniveau aan te tonen. Het regeringscommissariaat had op dat moment al een eerste stap gezet voor het aanmaken van een precedentendatabank.

In zijn respons op de voornoemde schriftelijke vraag van collega Warnez stelde de minister dat op het moment van antwoord de databank met precedenten ondertussen vorm begon te krijgen binnen het regeringscommissariaat. Er werd hiervoor geen afzonderlijk budget vrijgemaakt aangezien dat ook niet nodig was. Het principe van deze databank werd ondertussen met het kabinet besproken, zo stelde de minister.

Wat is op heden de stand van zaken rond deze precedentendatabank? Is ze ondertussen gefinaliseerd en wordt ze thans op een optimale wijze gebruikt door de hogeronderwijsinstellingen?

6. Het rapport stelde ook dat de richtlijnen aan de commissarissen inzake de implementatie van de taalregeling hoger onderwijs, die nog dateerden van 2013 onder toenmalig minister Pascal Smet, dienden geactualiseerd te worden. Die richtlijnen zoals ze op dat moment waren neergeschreven, beperkten onder meer de toepassing van de decretale taalvereisten tot de titularis van een opleidingsonderdeel. Hierdoor vielen enerzijds niet alle leden van het academisch en onderwijzend personeel die effectief doceren onder de reglementering voor de onderwijstaal. Anderzijds kon dit ook een uitweg betekenen voor de anderstalige docenten en de wettelijke vereisten voor bestuurstaal wanneer ze geen titularis zijn van een opleidingsonderdeel.

In hoeverre is aan die lacune thans voldoende tegemoetgekomen en kunnen de commissarissen nu wel degelijk optimaal optreden tegen al het onderwijzend academisch personeel dat volgens de huidige taalregelgeving oneigenlijk doceert, ook al zijn ze geen titularis van het vak?

7. Indien de minister te weinig zicht zou hebben op de stand van zaken uit mijn bovenstaande deelvragen, is er in dat geval geen nood aan een actualisering van het taalnazichtrapport van de regeringscommissarissen? Zo, zal hij dan opdracht geven om een nieuwe versie van het rapport te laten opmaken?

[\[1\]](#) Schriftelijke vraag nr. 424 van 5 februari 2021

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 750 van 1 augustus 2022
van **KRISTOF SLAGMULDER**

Aan de Regeringscommissarissen heb ik gevraagd om opnieuw een controle te doen gelet op het belang dat ik hecht aan de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs. Op de website van het regeringscommissariaat staat sinds begin augustus 2022 het nieuwe taalrapport m.b.t. het academiejaar 2020-2021. Zie onderstaande link.

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/Taalnazicht%20hoger%20onderwijs%202020-2021.pdf>

Uit dit rapport blijkt dat de hogeronderwijssector op het vlak van taalbeleid een positieve evolutie heeft doorgemaakt. Onze inspanningen van de afgelopen jaren zijn aan het lonen. De instellingen zijn zich inmiddels sterk bewust van de taalregelgeving alsook van de sancties die kunnen worden opgelegd als men niet aan de taalvereisten voldoet.

1. a) De regeringscommissarissen stelden m.b.t. het invullen van de ECTS-fiches vast dat de hogeronderwijsinstellingen (hierna HOI'en) al een hele positieve weg hebben afgelegd. Niettemin is het accuraat invullen ervan in sommige HOI'en nog voor verbetering vatbaar. Daardoor is het nodig om sommige opmerkingen te hernemen en in ieder geval te blijven opvolgen. De regeringscommissarissen zullen erover waken dat deze fiches verder geoptimaliseerd en geactualiseerd worden. Dit betekent concreet de aanduiding van (minstens) één docent die structureel en autonoom de onderwijsopdracht opneemt per opleidingsonderdeel of in voorkomend geval per deelopleidingsonderdeel. Deze aanduiding dient tussentijds bijgewerkt te worden in geval van een personeelwissel. Daarnaast dient er specifiek aandacht te worden besteed aan de vermelding van de onderwijstaal van het opleidingsonderdeel. Indien er in eenzelfde opleidingsonderdeel in verschillende talen wordt gedoceerd, moet duidelijk zijn wie de structurele en autonome onderwijsopdracht opneemt per onderwijstaal.

b) Ook hier stelden de regeringscommissarissen een positieve evolutie vast. De HOI'en maken meer en meer werk van een zorgvuldige registratie in de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Er werden enkel af en toe nog onnauwkeurigheden vastgesteld wat betreft het aanduiden van de onderwijstaal van een opleidingsonderdeel of het aanduiden van het feit dat een opleidingsonderdeel een taalvak betreft. De regeringscommissarissen gaan er op mijn vraag op toezien dat deze asap worden gecorrigeerd.
2. De regeringscommissarissen hebben in hun jongste onderzoek vastgesteld dat de HOI'en en hun betrokken personeelsleden ernstige inspanningen leveren om het integratietraject in het kader van de bestuurstaal tijdig en succesvol af te ronden. De aanpassing die ik gedaan heb aan de Codex Hoger Onderwijs is daar duidelijk een hefboom voor geweest.
3. De HOI'en nemen in de vacatureteksten de taalvereisten op voor zowel de onderwijstaal als de bestuurstaal. Ook in de benoemingsdossiers wordt de taalkwalificatie van de kandidaat expliciet besproken en gedocumenteerd. Dit wordt

voorgelegd aan de bevoegde regeringscommissaris in voorbereiding van de bestuursvergaderingen.

4. De bepalingen zoals vastgelegd in artikel II.270, § 1 en § 2 van de Codex Hoger Onderwijs, respectievelijk betreffende de onderwijstaal en de bestuurstaal, hebben enkel betrekking op het onderwijzend en academisch personeel met een onderwijsopdracht. Ook de nadruk die in het Vlaams Regeerakkoord wordt gelegd op het belang van de kennis van het Nederlands bij het onderwijzend en het academisch personeel betreft specifiek diegenen met een onderwijsopdracht in het hoger onderwijs.

Het academisch personeel met louter een onderzoeksopdracht behoort niet tot de scope van het onderzoek van de regeringscommissarissen.

Onderzoekers dienen niet systematisch deel te nemen aan bestuursvergaderingen en waar dit uitzonderlijk toch nodig is, wordt dit intern opgelost. De Codex is hier dan ook minder streng. Maar het klopt dat we mogen verwachten dat ook zij een voldoende basiskennis Nederlands hebben, zeker na een redelijke termijn. Ik reken erop dat de instellingen de onderzoekers aanmoedigen om de Nederlandse taal aan te leren alsook verwacht ik van de onderzoekers zelf dat zij de nodige inspanningen leveren om de Nederlandse taal machtig te zijn. Dat is voor mij een vanzelfsprekendheid. Wat niet kan is dat bestuursvergaderingen zouden doorgaan in een andere taal dan het Nederlands.

5. Vooreerst verwijs ik naar de richtlijnen aan de regeringscommissarissen inzake de implementatie van de taalregeling hoger onderwijs. Daarin staat vermeld via welke diploma's of kwalificatiegetuigschriften het vereiste ERK-niveau kan worden aangetoond. De getuigschriften waarop door de regeringscommissarissen slechts een marginale controle wordt uitgeoefend, staan nominatief opgesomd in deze richtlijnen. Dit is het algemeen principe.

Andere getuigschriften kunnen eveneens in aanmerking genomen worden na screening door de regeringscommissarissen (daarbij moet de link met het vereiste ERK-niveau duidelijk aangetoond worden, en dit zowel op het gebied van schrijven, lezen, luisteren en spreken). Om de garantie in te bouwen dat er op een eenvormige wijze met deze getuigschriften zou worden omgegaan, werd de opbouw van een precedentendatabank enkele jaren geleden aangevat. Inmiddels is gebleken dat het overzicht zeer casuïstisch is. Het is niet langer de bedoeling om deze databank, die in omvang overigens beperkt blijft, publiek beschikbaar te stellen. Ze is louter intern en dient als ondersteuningstool voor de controleopdracht van de regeringscommissarissen.

6. De regeringscommissarissen hebben inmiddels een nieuwe controlewijzer voorbereid. Dit document werd in mijn opdracht opgesteld en zal de richtlijnen van 2013 vervangen. De ontwerptekst werd reeds vóór het reces overgemaakt aan VLIR en VLHORA door het college van regeringscommissarissen. In september zal het college de tekst nog met VLIR en VLHORA bespreken. Volgend op dit overleg zal de controlewijzer dan geformaliseerd worden en ruim bekendgemaakt worden.
7. Een nieuw rapport m.b.t. 2020-2021 is zoals hierboven vermeld, beschikbaar sinds augustus 2022.